

Marit Benthe Norheim

Kunst på torvet

Det er ikke fordi Marit Benthe Norheim handler med fisk eller grøntsager, men det gør folk måske når de møder hendes kunst. Og de får sjældent lov til at koncentrere sig om indkøbene. Marit Benthe skaber kunst i offentlige rum. Den slags er ofte inaktive, men Marit Benthes er *interaktive*. De står der ikke bare som udsmykning, de vil i dialog med beskueren, for dialog er Marit Benthes anliggende. Uden dén ingen kunst. Det er naturligvis Marit Benthes værker først og sidst, men dialogen indgår som en vigtigt led i processen med at skabe værket. Det kan jeg godt forstå. Der er pokker til forskel på at hænge et billede op over en sofa til beskuelse af familiens fem personer og så sætte en skulptur op på en plads, hvor tusindevis af mennesker passerer – og hvor mange bor.

Ja, jeg har nok et større ansvar når jeg arbejder i det offentlige rum, end den, der hænger sine billeder op på en udstilling, hvor folk selv kan vælge at komme. Jeg tager dette ansvar meget alvorligt. Det er vigtigt at man har respekt for det rum man placerer sig i som kunstner og at man finder ud af, hvilken funktion, værket har på stedet. Der er forskel på at lave et værk til en skolegård og en lufthavn. Jeg skal forholde mig både til arkitekturen omkring og til brugerne. Det er her, dialogen kommer ind. Jeg er meget optaget af kommunikationen med de mennesker, der skal bruge eller leve med værkerne. Kunst skal for mig have et indhold, ikke bare pynte, men den skal også være til at leve med.

Men jeg kan blive helt bekymret på kunstens og dine vegne, når du på den måde byder op til dans med brugerne. Hvad med din integritet som kunstner?

Jeg går ikke ud og spørger folk, hvordan jeg skal lave mine ting. Andre skal naturligvis ikke diktere hvordan de skal se ud. Jeg siger til folk: "Her er min idé" og så forklarer jeg hvad baggrunden er, hvordan jeg har tænkt mig at udforme værket og hvordan det evt. kan bruges når det først er der. Man kan sige at jeg giver dem nogle nøgler til oplevelsen, så værket ikke bliver noget der bare lander på torvet og folk tænker "Åh nej, hvad i alverden er dét?"

Jeg forstår godt, at Marit Benthe "bløder op" på modtagelsen af sine værker uden at acceptere direkte indblanding. Men faktisk er mange af hendes ting interaktive med publikum – forstået sådan, at man selv skal gøre noget for at få den fulde oplevelse, så at sige bidrage til at kunstværket bliver helt. Et godt eksempel er hendes "Rullende Engle", der har turneret rundt i Europa. Værket består af en flok engle på hjul, som folk så kører rundt med. I andre tilfælde arbejder folk aktivt med på selve skabelsen (bare en lille stavefeil) af kunstværket. Som da skolebørn i Han Herred for et par år siden lavede flere hundrede små keramikfigurer, vinger i alskens udformninger, der blev fastgjort til en stor skulptur. Og i efteråret 2007, hvor jeg besøger Marit Benthe står der fire campingvogne i hendes enorme atelier. De skal til Stavanger, der er Europæisk Kulturhovedstad 2008, og her foregår en del af oplevelsen *inde* i de udrangerede og ombyggede vogne.

I mange år har det optaget mig at engagere publikum aktivt, fysisk i mine værker. Det er nok en fortsættelse af den dialog, jeg finder interessant og ofte nødvendig. Der er også et

pædagogisk aspekt i det. Jeg beder f.eks. skolebørnene gå ind og arbejde med det stof, jeg selv gør. Måske arbejder de med temaet i forvejen, i det hele taget kommer de ind i en bevidstgørelsesproces, der munder ud i at de er med-skabende.

Med hensyn til Campingkvinnene – eller de Rullende engle, så er det jo værker, der så at sige kommer og går. I modsætning til en skulptur, der måske bliver på samme plads i flere hundrede år. Det er vigtigt at den forholder sig til omgivelserne. Den ændrer sig jo ikke med tiden, men det kan være at omgivelserne gør og brugerne gør naturligvis. Jeg føler f.eks. stor ydmyghed når jeg skal lave en skulptur til Sæbys vigtigste plads og så stiller an med en 7m. høj havfrue, der står yderst på molen. Men jeg tror på et tidløst udtryk og håber naturligvis, at min skulptur kan sige folk noget også engang i fremtiden

Et andet eksempel på at Marit Bente så at sige overtager en del af byrummet og engagerer folk omkring sig, er hendes skulptur "Rottejomfruen", der har hentet inspiration fra Henrik Ibsens skuespil Lille Eyolf. Projektet varede i tre år og involverede bl.a. 2.318 skolebørn i den norske by Skien, hvor Ibsen blev født. De var med til at skabe en 7 meter høj skulptur, som senere har fået en fast placering i byen og i øvrigt fået lyd i sig i form af specielt komponeret musik "Reise mellom latter og gråt" af Geir Johnson. Selve skulpturen er i sig selv et stærkt udtryk – en rotte stikker sit hovede ud af skødet på en kvinde – men de 2.318 porcelænsøjne, som pryder hele skulpturen, og som er lavet af børnene, giver værket et særligt perspektiv – det så at sige *ser ud* i verden. Og selv hvis man ikke kendte til børnenes deltagelse, ville man fornemme *processen* i værket, tror jeg. Men kan det ikke være farligt – påvirker det ikke Marit Bentes udtryk på længere sigt?

Det er et vanskeligt spørgsmål, for jeg ved jo ikke, hvor jeg ville have bevæget mig hen uden. Men der er ingen tvivl om, at jeg er blevet mere bevidst om, hvordan folk forholder sig til kunst. Og hvor vigtigt det er, at de rent faktisk forholder sig til kunst. I begyndelsen tænkte jeg nok ikke så meget over det, men jeg er undervejs blevet meget optaget af sammenhængen mellem kunsten og det omgivende, sikkert fordi jeg har fået lov til at udforske den.

Et maleri kan tages ned fra væggen på et øjeblik, men skulpturen bliver stående. Ofte kan dens tilstedeværelse være kontroversiel og udfordrende. Det er derfor, det er vigtigt at tage sit ansvar som kunstner alvorligt. Og turde samtale om kunsten.